

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Факультет філології
Кафедра журналістики

Хрестоматія
для дисципліни «Основи сторітелінгу»

м.Івано-Франківськ.

Зміст

Матеріали до теми 1-2.....	3
Матеріали до теми 3.....	8
Матеріали до теми 4.....	10
Матеріали до теми 5.....	14
Матеріали до теми 6.....	17
Рекомендована література.....	20

Матеріали до теми 1-2

До питання: Концепція успішної історії/ виступу

Виступ Андрія Андрушківа

Першоджерело:

<https://ucu.edu.ua/news/svidchit-pravdu-slovo-andriya-andrushkiva-pochesnogo-pro-movtsya-vypusknyh-urochystostej-uku/>

Високопреосвященніший Владико Борисе! Шановні отче-ректоре Богдане та отче-ректоре Ігоре! Новообраний пане ректоре Тарасе! Шановні члени сенату та ректорату!

Дорогі професори, викладачі, працівники, батьки, родичі!

І ви, дорогі випускники!

Слава Ісусу Христу!

16 років тому я, як і ви зараз, був на випускних урочистостях Українського католицького університету, кілька тижнів перед тим захистивши диплом. Я маю сьогодні велику приємність, а ще більшу честь звернутися до вас з промовою. Я підготував для вас чотири тези і один вірш українського поета, з творчістю якого я познайомився в бібліотеці УКУ.

Ви вчилися і здобували свої освітні ступені під звуки вибухів російських ракет, в блекауті, розриваючись між роботою і волонтеркою, заколисуючи своїх дітей в бомбосховищах, чекаючи повідомлень від рідних і близьких, які служать в силах оборони. Моя вам повага.

Ваші дипломи роблять вас бажаними кандидатками і кандидатами в компаніях та організаціях, які відповідають вашим професійним зацікавленням. Отримані в університеті знання та вміння – це база, з якої ви побудуєте свої майбутні успішні кар'єри. Але є ще речі і явища не зафіксовані в додатках до ваших дипломів, які вирізняють наш університет з-поміж інших, і які допоможуть вам бути кращими фахівцями, лідерами, громадянами. Всіх їх дуже добре окреслює гасло УКУ «Свідчити, Служити, Спілкуватися».

Для початку, хочу вас застерегти від думки, що диплом УКУ відчиняє всі двері. Мене, наприклад 28 лютого минулого року не взяли в 80-ту бригаду, бо я не мав попереднього досвіду військової служби, хоча на КПП намагався переконати,

що, можливо, дипломований богослов і директор аналітичного центру підсилить їх. Все одно не взяли. Але УКУ мене навчив бути настирним, і вже за 24 години я був в іншій військовій частині з підрозділом якої за 6 днів приєднався до оборони Києва і виконував завдання в столиці та сусідніх областях.

15 місяців тому ми з побратимом були на завданні в селі Новий Биків Чернігівської області. Це маленьке село, яких в Україні тисячі. Там живуть люди, які працюють на своїй землі, вирощують і продають овочі. Це село, як і всесвітньо відомі Буча та Бородянка, зазнало жахливих руйнувань. 35 днів місцеві провели в підвалах. Росіяни катували та вбивали беззбройних людей, чинили інші воєнні злочини. Зі страшними боями із застосуванням танків і артилерії село було звільнено. Ми приїхали туди наступного ранку після визволення. Будинки були зруйновані, а ті, що вціліли, – пограбовані та заміновані російськими солдатами. У ті дні, як і щороку навесні, в Україну повернулися лелеки. Але лінії електропередач, на яких лелеки влаштовували гнізда, були зруйновані, птахи кружляли над селом. Біля своїх замінованих будинків стояли виснажені люди, яким було нікуди подітися. Довго й повільно ми їхали через село, через цю страшну картину, коли і птахи, і люди опинилися наодинці зі своїм відчаєм.

Мій колега, знаючи, що я богослов за освітою, дивлячись на все це риторично запитав: «Де Бог?». Я не знав, що йому відповісти, і мовчки сидів, змиряючись з девальвацією мого магістерського диплома. Вже на краю села ми побачили, що біля автомобіля стоять місцеві жителі. Це було авто перших волонтерів, які дісталися села. Вони роздавали людям хліб, консерви, ліки. І коли наша машина проїжджала повз машину волонтерів, яких обіймали місцеві жінки, я тихо сказав: «Ось – Бог!».

Всю ту історію в моїй пам'яті підсумовує гасло нашого університету, бо вона про свідчення, про служіння і про спілкування.

Тож Свідчіть! Випускники УКУ добре знають, що давньогрецькою свідок і мученик – це одне і те ж слово. Цей університет постав ділами тих, хто готовий був свідчити чи то в часи російсько-радянських репресій, чи то в часи Януковича-Табачника.

Так, а що свідчити? – Свідчіть правду! Це, звісно, задача з зірочкою в сучасному світі, в якому «в кожного своя правда», «не все так однозначно» і «правда десь посередині». Цей цинічно-лицемірний підхід, який пропагують ті, хто любить

збирати вершки й уникати відповідальності ми відчуваємо на собі останні 10 років. Але як вдало зафіксував Адам Міхнік: «Правда не лежить посередині, вона лежить там, де лежить». То ж, ваше завдання буде в тому, щоб щоденно пізнавати правду, правду, яка робить вільними і дає силу свідчити. Так ви будете будувати команди, організації, компанії, громади, інституції та цю країну на твердому ґрунті.

Служіть! Це може здаватися дуже дивним закликком, якщо озирнутися на світову попкультуру в її найширшому сенсі, і звернути увагу, що на перших шпальтах глянців та на сценах великих конференцій герої і знаменитості, які люблять переконувати, що всього досягли самі, ні від кого не залежать і нічого нікому не винні. Але я запрошую вас на хвилику закрити очі та пригадати простір цього університету: кампус, навчальні корпуси, аудиторії і храми.

УКУ – це витесаний в часопросторі пам'ятник служіння. На кожному кроці тут табличка про тих чи інших жертводавців. Ви, скоріш за все, навіть ніколи не бачили цих людей, чи не чули про ці компанії. Але одного дня вони вирішили послужити нашому університету, послужити вам, і так з'явився навчальний клас, бібліотечний фонд, каплиця, стипендія для студентів чи викладачів. Цих людей ніхто до цього не примушував, вони самі обрали послужити УКУ.

Тепер знову заплющіть очі і йдіть далі університетом. Ви побачите згадки про інший тип служіння. Служіння з найбільшої любові. Ви побачите фото полеглих Героїв, тих, кого вбили росіяни: студента магістерки Олега Курського, випускників Тараса Гайдука, Артема Димида, рідних і близьких членів нашої спільноти. Їхнє служіння, їхній чин найкраще описують слова самого Христа: «Більшої любові ніхто не має за ту, коли хто душу свою кладе за друзів своїх».

Ваше навчання, ваші знання, ваші дипломи – результат служіння багатьох. Те, що ви змогли здобути вищу освіту в ці страшні часи – є свідченням того, що служіння в любові творить можливості там де їх не мало б бути, можливості для тих, хто їх ніколи не мав би мати. Тому несіть цей досвід і практикуйте служіння в любові: своїм командам, своїм клієнтам, жителям своїх громад і своєму народу – так ви зробите їх стійкими перед непевностями і загрозами майбутнього.

Спілкуйтеся! Здавалося б, що в часи широкосмугового інтернету, месенджерів, відеочатів, соцмереж, стрімів маємо з цим всім питання закриті. Але за останні 494 дні ми перевідкрили для себе спілкування, перевідкрили оте Шевченкове:

«Ну що б здавалося слова, слова та голос, більш нічого, а серце б'ється, ожива, як їх почує». В часи коли панівний планетарний наратив – це «я-я-я-я-я», ви самі сотні разів казали, чули, писали й отримували оте зовсім інше «Як ТИ?». Ми знаємо скільки всього вміщається в отому простому «++» на екрані смартфона, і який простір любові в отому: «Може, вам ще щось треба?».

Саме навик горизонтальної комунікації, був одним із наріжних каменів, які дозволили нам вистояти в перші дні і тижні великої навали, він впливає на нашу стійкість зараз і допомагатиме в майбутньому. Справжнє спілкування дозволяє домовитися про правила, розділити відповідальність та зробити усіх долучених співвласниками майбутнього.

Саме ви братимете участь чи модеруватимете консультації про відбудову громад і територій, дизайн шкільних та госпітальних мереж, практики перехідного правосуддя та ефективного врядування і багато іншого. А ще, отримавши дари Святого Духа спілкування різними мовами, ви будете дискутувати про міграційну політику України, про повоєнний уклад, деімперіалізацію та демілітаризацію Росії, про торгово-експортні відносини українського бізнесу з країнами ЄС та про взаємовигідну співпрацю з народами Великого Півдня. Саме ваші слова, а ще більше вміння слухати, допоможуть полегшити біль втрат та задизайнувати майбутнє, в якому не буде місця несправедливості.

Я обіцяв вам 4 тези, але гасло УКУ має лише три слова. Тому додаю ще одну від себе, як то робить продавчиня, коли копійки вже закінчилися, а барбариски ще ні.

16 років тому тоді ще отець, владика Борис сказав: «Ви проробили велику роботу. То ж тепер до роботи». Вам, напевно, траплялася реклама на кшталт «Відкрий в собі суперсили», «Пробуди в собі бога/богиню». І ви скоріш за все, ви скролили далі, бо як випускники УКУ знаєте, що найефективніший спосіб бути «як Бог» – це звісно працювати. Нікого іншого ми не зустрічаємо на перших сторінках Біблії окрім Бога, який працює, працює зранку до вечора, постійно підвищує складність своїх завдань, любить те, чим займається і тішиться плодами своєї праці. «...і Бог побачив, що добре воно».

Це ідеальний, а тим більше цілком легальний шлях, щоб відкрити в собі суперсили – знайдіть свою справу і працюйте. Нехай радість ранку понеділка буде для вас більшою ніж вечір п'ятниці. Ви сьогодні отримаєте в руки свої дипломи «і побачите, що добре воно», бо ви над ними добряче попрацювали. А уявіть собі, як буде вам добре, коли ви побачите результати досліджень, які

показуватимуть, що в Україні зростає тривалість життя і мобільність громадян, побачите свої компанії та організації в топ-100, топ-30, топ-10, представлятимете свою громаду, як приклад ефективного врядування та містобудівної політики. І як вам буде добре усвідомлювати, що в цьому є частка вашої праці.

Тримайся нас, наша любове,
Лють цього літа – дзвінка і висока.
Доброго полювання тобі, змієлове,
Твердої руки й гострого ока!

Кожен із нас тебе знає й кличе,
І доки діти бояться заснути,
Доброї роботи тобі, чоловіче,
Хай менше довкола буде отрути...

Знайди бодай якесь виправдання
Цьому місту із тисячею криївок.
Хай повертаються після вигнання
Вагітні жінки до своїх домівок...

Вулиці тонуть у сонячній млості,
Літню зелень не перебороти.
Життя дається для любові і злості,
Кожному вистачить роботи...

Сергій Жадан

Дякую.

Слава Україні!

Матеріали до теми 3.

До питання: Універсальні сюжети

Василь Стефаник, новела «Роса»

Старий Лазар досвітком сапав грядки. Досвітні пасма витягали сонце на землю, а Лазар потрясав сивим волоссям і, спертися на сапу, усміхався, бо дуже любив цей яркий переддень. В сутінках світанку він все малював будучність своїх дітей, внуків і правнуків.

Тихо, птахи співають, а роса їсть ноги. Але цю росу кожна стеблинка так радо двигас на собі, мов божий трунок.

— Ей, ти, росо, їла ти мене від дитини; я коло овець плакав від тебе. А як був молодий, то мусив підкочувати білі штани, йдучи від дівки, щоби мама не сварила, а як став газдою і заходив в збіжжя косити, то ти жерла мене, і кусала, і боронила перед косою кожде стебло, аби їх ще завтра напоїти своїм різким напитком, але восени ти найгірша, бо забирають від тебе все, кому ти щодня лице мила. Ти так, як мама, що не дає своїх дітей.

— Ото-м ся, росо, находив по тобі, ото-сь мене ся наїла, але твоя їдь була так, як мід, що щипає і смакує. Я тебе сімдесят років не проминув ані одного дня, а все чекав ясного сонця, і воно, велике та ласкаве, висушувало мене, а тебе, росо, забирало до неба, щоби вечором зливати, як умліває вся травинка. Ти, боже, поливаєш всю землю росою так, як ми розсадник. Ех ти, божа водице, ти давала дужість і здоровля пшеницям та житам, але і я був від тебе дужий та різкий. Баную дуже, що ти мене не будеш заросювати, як ти, святе сонце, родишся.

Глянув на свою білу хату.

— О, я з тебе, мій палацу, тихонько дуже виходжу, аби не будити купи внуків. Вони так файно сплять, порозкидаються, що гріх рипнути дверима; їх сон святий, бо їх бог взяв на свої коліна, на колінах божих вони ростуть. А стара зараз за мною встає, накриває діти і ходить тихо, як кітка, та лагодить їм сніданок. Мій ласкавий боже, чим я годен відплатити твою ласку? Ти мене

своїм сонцем, дощем і бурею тримав у силі довгі роки, аби мої діти і їх діти жили і росли!

— Але внуки інші, як давно були, в них книжки, в них співанки інші. А дурна стара радується ними та будує Україну; здуріла стара від внуків. Видурюють від неї гроші на театр та на книжки та тягають стару коробку по читальнях, а вона вертає з ними додому та радується, як дівка.

— "Мой, старий,— каже,— але аби ти видів, який козак наш Тома, у сивій кучмі, у синіх гачах, а люди плещуть йому в долоні, а він так говорить, як у книжці, а сорочка горить на нім. Ей, якби ти ся хоть раз подивив на них!" Я, кажу, старий, щоби ся дивити на таке, і не винен тому, що ти з своїми внуками наново дівочиш. Але ти мені скажи, відки ти гроші маєш на кучми, та на сине сукно, та на вогневі сорочки, бо ти така сліпа, як кертиця, ти їм не вишила, відколи ти здуріла з тою Україною, то мені в мошонці все гроші хибують.

— Але внуки не п'ють, не гуляють і до корчми не йдуть, а гудуть, як бжола: Україна, Україна. Малий Кирило підходить мене, як дитину: "Діду, діду, я прочитаю таке файне".

— Та читає, та добре там написано, але я письма не знаю, а лиш через охоту малого сідаю з ним та потакую.

— Вони в мене чемні, най їх бог благословить з їх надіями. Вони хотять нового, на те вони і молоді.

З цих дум вирвало його сонце, що зійшло, як золото, і стара, що кликала на сніданок.

— Ти, вічне сонце, ти знов благословиш мене на сніданок. Та-м слабий; роса, твоя донька, не має вже на мені що пити, самі кості. Але в мене внуків багато. Роса має кого обливати своїми перлами. А ти, мамо наша, ясне сонечко, все благослови їх до сніданку.

Старий Лазар росяним листком обтер свої мокрі очі і пішов до хати між внуків.

Матеріали до теми 4.

До питання: Описування героя

Уривок з репортажу Олесі Яремчук «Як свистять ракети»

Першоджерело: <https://reporters.media/svystiat-rakety/>

— З дитинства я пам'ятаю тільки бомбосховище, — погляд Леоніда спрямований в землю, руки сперті на коліна. Він намагається видобути із закамарків спогадів забуте.

Я б не дала йому й сімдесяти, але вицвілі сірі очі та гладенька шкіра на руках зраджують справжній вік.

Рік народження — 1937, місто Харків.

Рік, коли в урочищі Сандармох НКВС за «антирадянську діяльність» і «терористичні настрої» розстріляв сотні представників української інтелігенції. Тоді ж у Харкові відкривали заводи, продовжували трамвайні колії, запускали тролейбуси, будували житлові комплекси. Як-от «Новий побут», у якому Леонідів батько за рік до народження сина отримав двокімнатну квартиру у новозбудованій п'ятиповерхівці. Як щирий комуніст.

Коли нацисти бомбардували Харків, Леонід із дорослими бігав на подвір'я в укриття.

— Мені було всього 4 роки, але я не боявся. Рідні були поруч, — ніби заспокоює мене Леонід Бродський.

Своїм прізвищем завдячує місту Броди на Львівщині, звідки тягнеться його єврейське коріння. До Харкова, столиці Української РСР, Леонідові дідусь та бабуся переселились у 1920-х роках.

Уривок з роману «Віднесені вітром» М. Мітчел.

Скарлет О'Гара не була красунею, але з чоловіків мало хто це усвідомлював — настільки діяли на них, як-от і на близнюків Тарлтонів, її чари. Надто вже своєрідно в обличчі Скарлет поєдналися витончені риси матері, аристократки французького роду з надбережжя, і грубуваті риси батька, здоров'яка-ірландця. Вилицювате, з гострим підборіддям, її обличчя не могло не привертати до себе уваги. Очі Скарлет були ясно-зелені й зовсім не карі, ледь розкосі, в облямівці рухливих чорних вій. А над ними від перенісся збігали вгору густі чорні брови виткою стяжкою на шкірі, білій, мов пелюстки магнолії,— на тій шкірі, що нею так пишаються жінки-південки, старанно оберігаючи її капелюшками, вуалями й тонкими рукавичками від пекучого сонця Джорджії.

Тож виглядала Скарлет як лялечка, коли отак сиділа в товаристві Стюарта й Брента Тарлтонів у холодку на широкій веранді Тари, як звався батьків маєток. Діялося це ясної надвечірньої пори квітня місяця 1861 року. На Скарлет була новенька зелена в ялиночку кринолінова сукня — дванадцять ярдів мусліну хвилясто спадали по тонких обручах, чудово пасуючи до таких самих зелених сап'янових черевичків на низьких підборах, недавнього батькового дарунку, привезеного з Атланти. Крій сукні чітко підкреслював стрункий дівочий стан у сімнадцять дюймів, найтонший на три округи штату, а тісний ліф увиразнював цілком сформований, як на шістнадцять років, бюст. Але ні скромно розправлені спідниці, ні зібране вузликом волосся під сіткою, ні нерушно згорнуті на колінах білі рученята не могли приховати справжню натуру дівчини. Жвавість і свавільність, жага життя, що ними променились ці зелені очі на привабливому обличчі, явно суперечили зовнішній її стриманості. Манери-бо свої вона завдячувала лагідним настановам матері та куди суворішим напучуванням мамки-негритянки,— очі ж їй дарувала природа.

Реалістичні методи описування героя

Я мушу почати з розповіді про одну особу, якої ви не могли знати. Мова йде про лихваря. Уявіть собі жовтувато-бліде, тьмяне обличчя, з дозволу Академії, я назвав би його місячним ликом, бо воно скидалося на позолочене срібло, з якого зійшла позолота. Волосся в мого лихваря було зовсім гладеньке, завжди старанно зачесане, з сивиною, попелясто-сіре. Риси його обличчя, непорушні, холодні, як у Талейрана, були мов вилиті з бронзи. Його маленькі очі, жовті, як у тхора, були майже зовсім без вій і боялися світла; тому він захищав їх козирком старого картуза. Кінчик гострого носа був так поритий віспою, що скидався на буравчик. Губи в нього були тонкі, як в алхіміків та старезних дідів на картинах Рембрандта або Метсу. Говорив цей чоловік тихо, лагідно і ніколи не гарячкував. Його вік був загадкою: не знати було, чи він передчасно постарівся, чи зберіг свою молодість, щоб вона йому служила вічно. Його кімната, де все було охайне і потерте, починаючи з зеленого сукна на письмовому столі до килима над ліжком, — скидалася на холодну оселю самотньої старої діви, що цілими днями стирає порошок зі своїх меблів. Узимку головешки в каміні, завжди присипані купкою попелу, диміли, ніколи не розгоряючись полум'ям. Його вчинки, з тієї миті, коли він прокидався і до нападів кашлю ввечері, були розмірені, як коливання маятника. Це була якась людина-автомат, котру нібито щоденно заводили. Якщо торкнутись мокриці, що повзе по паперу, вона зупиниться і прикинеться мертвою; так само і цей чоловік спинявся раптом посеред розмови і мовчав, коли проїжджав екіпаж, чекаючи, доки гуркіт стихне, щоб не напружувати голосу. Наслідуючи Фонтенеля, він заощаджував свою життєву енергію, приборкуючи в собі всі людські почуття. Тим-то життя його текло так само безшумно, як пісок у старовинному пісковому годиннику. Іноді його жертви обурювались, несамовито кричали, потім наставала глибока тиша, немов у кухні, де щойно зарізали качку. Надвечір людина-вексель ставала звичайною людиною, а злиток металу в її грудях — людським серцем. Якщо цей чоловік був задоволений з минулого дня, він потирив руки, а з глибоких зморшок його обличчя неначе випромінювався димок веселості, справді-бо неможливо інакше передати німу гру його мускулів

обличчя, що нагадувала беззвучний сміх Шкіряної панчохи. Навіть під час найсильніших проявів радості його мова була односкладова, а манери стримані. От якого сусіду послав мені випадок, коли я жив на вулиці де Гре, будучи ще тільки молодшим клерком у конторі адвоката і закінчуючи третій курс юридичного факультету. Цей вогкий і похмурий будинок не мав двору, всі вікна його виходили на вулицю, а кімнати були розміщені, мов чернечі келії: всі однакові за розміром, єдині двері кожної виходили у довгий напівтемний коридор з маленькими віконцями. Цей дім і справді був колись монастирським готелем. Веселий настрій якого-небудь світського гульвіси згасав при першому погляді на похмуру оселю ще до того, як він заходив до мого сусіди: будинок і його господар були схожі один на одного — мов скеля і устриця, що приліпилася до неї.

Матеріали до теми 5.

Хронотоп.

Новела «Лан» Василя Стефаника.

Довгий такий та широкий дуже, що оком зіздріти не мож. Пливе у вітрі, в сонцю потапає. Людські ниви заливає. Як широкий, довгий невід. Виловить нивки, як дрібоньку рибу. Отой лан.

Зісхле бадилля бараболі шелестить на нім. Під корчем мала дитина. І хліб ще, і огірок та й мисчина. Чорний сверщок дотулився ніжки та й утік. Зелений коваль держиться подалеки. Мідяна жужелиця борзенько оббігає дитину.

А воно плаче за шелестом бадилля. Та й звернулося і впало. Впало ротом до корча. Б'є ніжками, дуже пручаєся і поволеньки синіє.

А посеред розкопаних корчів спить мама. Як рана ноги, бо покалічені, посічені, поорані. Прив'язана чорним волоссєм до чорної землі, як камінь.

Сонце радо би цілу міць свою на її лиці покласти. Не може її підвести та й за хмару заходить.

Чорний ворон знявся, облітає та й кранче.

Врешті зірвалася. Наслухає, наслухає.

— О то, я! Коло роботи спати!

Взяла рискаль і копає, раз попри раз корчі розриває.

— Добре, що спит. Така мука, така мука єму, та й міні з ним. А заробити траба, бо в зимі ніхто не даст.

Нагнулася та й копає, борзо, хутко. А той корч обминає. Кілько спокою доки спить...

Уривок з репортажу «Більше, ніж яблук, хат і людей» Юлії Суркової

Першоджерело: <https://reporters.media/bilshe-nizh-yabluk-hat-i-lyudej/>

Кам'янку видно, якщо їхати трасою з Харківщини на Донеччину, минаючи Ізюм і бурі поля з обвугленими російськими танками на узбіччях. У Кам'янці жодної вцілілої споруди. Оглядаючи з вікон авто пагорби — самі скелети стін і дахів. Самим селом ідеш, обираючи острівці асфальту на головній дорозі. І на них де-не-де досі червоніють патрони.

Низка червоно-білих кілків і натягнутий між ними металевий канат розділяє село на дві частини, ніби дорога. За тросом домівки, городи і цвіт ромашок, чиєсь життя та міни.

Міни. Міни. Міни. Червоні трикутники небезпеки вкопані навпроти кожної хати. Нерозірвані снаряди, розтяжки, пелюстки й бозна-які інші речі, що лишаються після боїв та окупації.

До війни в Кам'янці жило десь 1200 мешканців. Більшість вийшли лісами до Слов'янська перш ніж увійшли російські танки. Кілька десятків селян лишилися. Не всі дожили до звільнення. Тіла загиблих лежали в підвалах хат і по пів року.

— Наше село називали воротами на Донбас. Бо ми між Харківською і Донецькою областями. Воно було заможне: гарна земля, чорноземи добре родять. Ми жили багато, не так, як російські села. Росіяни хотіли нас захопити і в 2014 році, але тоді не пройшли, а в цю війну знищили село повністю, — каже 64-річна Тетяна Лукієнко.

Вона втекла з Кам'янки за день до того, як росіяни окупували село. Пенсіонерка вибиралася пішки лісами, а потім човном через річку, щоб дістатися потяга на Полтавщину. Покидаючи селище, вона бачила зарево будинків, які охоплював вогонь російських обстрілів.

Коли Кам'янку звільнили, Тетяна повернулася, тільки дочекалися її лише вирви й попіл.

— Дому не було, замість нього — воронка, де зібралася дощова вода та кумкали жаби.

Матеріали до теми 6.

Стиль

Уривок з колонки Оксани Забужко «Коли війна була ще зовсім юна».

Першоджерело: <https://infopost.media/koly-vijna-bula-shhe-zovsim-yuna/>

Перед тим бувають попередження. Завжди, завжди бувають попередження: перед тим як дебютувати – пострілом у Сараєво, нападом на Польщу, вторгненням в Україну, – війна вчиться, грається, ходить до школи, змінює вчителів...

Вона може плакати по-дитячому вночі на порожній вулиці («Облиш, це, напевно, коти! – Хай коти, але де ж вони сховались, що їх не видно ?...»); може на кілька секунд заціпенити тебе жахом на вид незрозуміло-зловісної реклами над юрбою (великими червоними літерами, як застереження всім тим унизу, ще живим: «ВОНА ПРАЦЮЄ»); може блиснути тобі зубами з-під чорного байкерського шолома, невідь-звідки вихопившись на лісову дорогу, мов умисне на те, аби на льоту з хрустом розчавити єдиного на всю дорогу равлика (досі чую той хруст і свій власний крик: “NO!” – чомусь англійською, як у дурнувато-голлівудському горрорі, чисто голлівудська була сцена, проте тої миті я точно знала, що то промчала повз мене війна...); може поблимувати пробничками коротеньких одноразових репетицій, мов приміряючись, чи нам пасуватиме (заблокований з примхи далекого вулкана амстердамський Схіпгол 2010-го року, мертві табло, багатотисячний людський здвиг, паралізований наглим безрухом, і бліді од люті мужчини в піджаках од Armani, що пробираються до виходу, розкидаючи ногами грона скупчених долі чорнявих дітей, – весною 2022-го під час евакуації на Київському вокзалі тероборона відтягала таких набік і давала тягла)...

Або ж може об’явитись відразу на повен зріст, як дерево з бруньки, в усій своїй неунікненній напередзаданості, – через випадково підслухану, мов радіоп’еса, чужу розмову та її голоси.

Колонка Тараса Прохаська «Карпатське пі»

Першоджерело: <https://travel.kurs.if.ua/karpatske-pi/>

Ці гори є незакінченим колом. На мапі і з неба вони нагадують магніт, або капкан, або те, що з магнітом і капканом асоціюється, будучи незакінченим вигином. Скажімо, складену долоню, або вгнутий фронт. Через те, що округлість ділить собою світ на зовнішній і внутрішній бік, Карпати роблять землю двозначною.

І вся ця аномальна дуга, яка притягує більше, ніж розділяє, унаочнюється піднятою твердю. Великі і малі карпатські складки уміють подовжувати шлях до межі обрїю. Геометрична площа карпатського нашарування ніяк не відповідає відстані між початком і закінченням прямих ліній виміру.

Увесь цей субконтинент призначений для того, щоби – як колишні стерео картки – вводити у неіснуючий на дотик додатковий простір видива, породжені особливими закономірностями поширення світла на тутешньому рельєфі.

Відповідно усе пізнання, яке потім передається через мову, потребує тут особливого додатку: карпатка. Як у флористичних іменах рослин. Але цей коефіцієнт неможливо не враховувати, вимовляючи навіть найпростіші слова, якщо вони мають відображати те, що діється у Карпатах. Вода, земля, трава, камінь, тіло, небо, вітер, сніг, цвіт, рука, шкіра, світло...Вживаючи ці слова у стосунку Карпат, мусимо враховувати, що там вони означають щось інше, ніж на іншій частині Землі.

Карпатологія вимагає якогось іншого наукового методу. Правдоподібно, сюди справді перемістилося свого часу дитинство Європи. Тому й ефективними є правила пізнання античних досократиків. Цілком може бути, що у Карпатах ще й досі орудують переселенці з Олімпу і його околиць. Що це така велика травестія.

Вертикальний вектор ландшафту і принаймні на кількасот метрів атмосфери менше у кожній точці Карпат (відповідно, на кількасот метрів далі

від плазмового центру планети) викликає незворотні зміни у структурах головного мозку. Тому люди у Карпатах підпадають під таку класифікацію, яка залежить від тривалості і періодичності перебування у Карпатах. А найголовніше – той етап індивідуального розвитку, коли мозок вперше увібрав карпатіку.

Головні фізичні явища, на які слід зважати у цих землях – це тертя, дифузія і фата-моргана.

А математика-карпатіка завжди наштовхується на далекоюсяжне число пі у всіх розрахунках, від співвідношення квадратури кола починаючи.

Карпати викликають бажання їх брати. Усі способами і порціями. І дивна річ. У всій цій множинності актів Карпатія аж ніяк не подібна на таку, яку попросту беруть, на таку, яка попросту дає. Не. Вона май більше бере сама. Собі. Аж до самознищення, яке і так не вплине на товщину вертикальної тверді і мілкість атмосфери, пронизаної Сонічком. В кожному разі Карпати є одним з кількох пупів Землі, в якому питання життя і смерті не викликають жодних проблем, пов'язаних із сенсом існування і життя, і смерті.

Рекомендована література

1. Семків Р. Як писали класики: поради, перевірені часом. Київ: Пабулум, 2016. 240с.
2. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух та серця. К.: Наш формат, 2020. 184с.
3. Сторр В. Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. Київ: Наш формат, 2022. 224с.
4. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 3-є вид. Львів: ПАІС, 2008. 276с.
5. Йогансен Майк. Як будується оповідання. К.: Rabulum, 2019. 128 с
6. Трофименко Т. #окололітературне: усе, що ви хотіли знати про сучасну українську літературу. Х.: Віват, 2019. 288с.
7. Титаренко М. Не музи, а м'язи. 50 вправ із творчопису. К.: Лабораторія, 2023. 360с.
8. Фостер Т. Читай як професор. Жвавий і захопливий посібник з читання між рядків. К.: Темпора, 2021. 344с.
9. 77 днів лютого. Україна між двома символічними датами української ідеологічної
10. війни. К.: Лабораторія, 2022. 224с.
11. Семків Р. Пригоди української літератури. К.: Темпора, 2023. 688с.
12. Марко В. Аналіз художнього твору: навч. посіб. К.: Академвидав, 2013. 280с.
13. Падалка С. В очікуванні копірайтера. Київ: Пабулум, 2017. 160с.
14. Хороб С. Літературний стиль (стилі в літературно-журналістській творчості).
15. Методичні рекомендації до практичних занять. Івано-Франківськ, «Сімик, 2017р. 32с
16. Левкова А. Спільна мова : як народжуються і живуть слова. К.: Портал, 2020.
17. Гаврилов С. Всі крапки над «і»сторією. Сторітелінг для сценаристів, письменників та блогерів. Київ: Пабулум, 2019. 296с.